

Aleksander Dobrowolski

Legnica-Stare Miasto, gm. loco, woj. legnickie

Informator Archeologiczny : badania 31, 245-246

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KOSTRZYN NAD ODRĄ, st. 1, Stare Miasto, gm. loco, woj. gorzowskie, AZP 48-06/1

- kościół Najświętszej Maryi Panny (z późnego średniowiecza i nowożytności)

Badania przeprowadzone przez mgr. Romana Kamińskiego i Eugeniusza Wilgockiego. Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań.

Prace prowadzono we wnętrzu kościoła zniszczonego podczas ostatniej wojny. W jego części środkowo wschodniej założono 5 sondaży. Miały one odpowiedzieć na pytania dotyczące etapów budowy i przebudowy kościoła. W sondażach 1, 4 i 5 odsłonięte ciąg granitowych schodów prowadzących do krypty. Rozpoczęto odgruzowywanie jej przedsionka odsłaniając fragmenty ścian: zachodniej i wschodniej. Ponadto uchwycono niewielkie partie sklepienia samej krypty oraz odcinek jej muru zachodniego. W sondażach 2 i 3 odsłonięte konstrukcje architektoniczne, między innymi fragment kolistego filara ceglano posadowionego na kamiennym fundamencie, pochodzącego z fazy gotyckiej kościoła. Stwierdzono także obecność resztek pochówków, zalegających na złożu wtórnym.

Badania będą kontynuowane.

Kraków-Kazimierz, st. 1 - patrz: okres nowożytny

Kraków-Piasek, st. 1 - patrz: okres nowożytny

Kraków, Stare Miasto, st. 1 - patrz: wczesne średniowiecze

Kraków, Stare Miasto, st. 2 - patrz: wczesne średniowiecze

Kraków-Tyniec, st. 2, gm. Kraków-Podgórze - patrz: wczesne średniowiecze

Królików, kościół p.w. Michała Archanioła, gm. Grodziec, woj. konińskie - patrz: okres nowożytny

Kruszwica, st. 6, gm. loco, woj. bydgoskie - patrz: wczesne średniowiecze

Kutno, st. 4, gm. loco, woj. płockie - patrz: okres nowożytny

Kwidzyn-Stare Miasto, st. 3, północny kwartał rynku, gm. loco, woj. elbląskie - patrz: wczesne średniowiecze

Kwidzyn-Stare Miasto, st. 3, zachodni kwartał rynku, gm. loco, woj. elbląskie - patrz: wczesne średniowiecze

LEGNICA-Stare Miasto, gm. loco, woj. legnickie

- miasto średniowieczne

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w terminie od 9 czerwca do 17 listopada przez mgr. Aleksandra Dobrowolskiego. Finansowane przez PRiUB Budoprojekt sp. z o.o. Przebadano powierzchnię 930 m².

Przeprowadzone badania pozostałości kamienic na dz. nr 43-52 przy ul. Najświętszej Maryi Panny pozwalają powiedzieć, że w Legnicy już średniowieczu założenia murowane stanowiły dominującą formę mieszczańskiego domu mieszkalnego, co poświadcza fakt stwierdzenia murów gotyckich na wszystkich dziesięciu działkach. Podpiwniczone były tylko części frontowe budynków. Piwnice zakładano prostopadle lub równoległe do ulicy. Przykryte były kolebami. Ściany gotyckich kamienic opierały się na fundamentach filarowo-łękowych i w formie ław. Na poziomie parteru stanowiły założenia jednoprzestrzenne lub dwutraktowe. W kamienicach pod nr 44-46, 48, 52 stwierdzono piec typu hypocaustum. Mury zostały zbudowane z cegieł, łamanego bazaltu, piaskowca oraz kamieni polnych. Do związania budulca użyto zaprawy wapiennej i gliny. W okresie renesansu niektóre kamienice zostały

powiększone o drugi trakt. Kolejna przebudowa miała miejsce w okresie baroku – wymieniono fundamenty ścian granicznych budynków nr 43-46, przebudowano piwnicę w kamienicy 49 oraz w kilku przypadkach długie biegi pochyli zastąpiono krótkimi biegami schodów. Poniżej poziomu posadowienia kamienic zalegały warstwy osadnicze z pozostałościami drewnianych budynków w konstrukcji zrębowej, plecionkowej, wkopane w grunt pierwotny becзки. W zebranych materiale ruchomym dominuje materiał ceramiczny: fragmenty naczyń (ponad 50%), przeszliki, kafle; metalowy – gwoździe, fragmenty bliżej nieokreślonych przedmiotów, fragmen kolczugi i ostroga, podkowy, monety miedziane. Od warstwy nr 7 występuje bardzo duża ilość ścinek skóry. Z innych interesujących przedmiotów należy wymienić: 2 kości do gry, 2 łyżwy kościane, 4 osetki kamienne, 3 figurki ceramiczne. Odsłonięte nawarstwienia można datować od XII do XIV/XV w.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Miedzi w Legnicy.

Badania nie będą kontynuowane.

LIDZBARK WARMIŃSKI, st. 20, gm. loco, woj. olsztyńskie

- miasto późnośredniowieczne i nowożytne (XIV-XIX w.)

Badania wykopaliskowe, wyprzedzające inwestycję budowlaną, przeprowadzone w dniach od 31 maja do 25 czerwca przez mgr. Adama Mackiewicza (ARCHEO-ADAM). Finansowane przez D. i J. Herbaczonek. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 92,5 m².

Badania przy ul. Kasprowicza 1 A na st. 20, wykop 7 objęły swym zasięgiem teren działki budowlanej pod budynek mieszkalno-usługowy. Wykop wytoczony zgodnie z projektem realizacyjnym miał kształt nieregularnego wieloboku o wymiarach 9 x 9 x 5,5 x 2 x 3,5 x 10 m. W miejscu prowadzenia badań znajdowała się wcześniejsza zabudowa murowana o XIX wiecznej metryce. Budynek po uprzednim wykonaniu jego inwentaryzacji architektonicznej został rozebrany. Wykop usytuowano między północną ścianą nowo powstałego budynku (od strony południowej) a południową ścianą (od strony północnej) budynku wzniesionego w XIX wieku na bardzo słabych fundamentach kamiennych łączonych na zaprawę gliniano-piaskową. W obrębie wykonanego wykopu w spągu, bezpośrednio nad calcem wystąpił znacznej miąższości (do około 0,8 m grubości) bruk z bezładnie rzuconych kamieni, przy czym nie można wykluczyć, iż częściowo był to bruk naturalny, wtórnie wykorzystany, jeszcze przed powstaniem zabudowy średniowiecznej, na co może wskazywać fakt, iż wszystkie pale posadowione były na bruku. Podkreślić należy również, iż wcześniejsze nawarstwienia kulturowe (wczesnonowożytne i nowożytne) zalegające do głębokości 0,8-1 m od powierzchni, zostały zniszczone przez zabudowę późnonowożytną oraz współczesną. Poza brukiem odsłonięto tu fragmenty elementów konstrukcyjnych budynku drewnianego w postaci czterech pali dębowych o średnicy od 0,2 do 0,6 m. Ponadto w narożniku południowo-wschodnim wystąpił jeden negatyw po palu o średnicy 0,46 m. Ponieważ konstrukcje te zachowały się jedynie w partii spągowej, to jest na wysokości od 0,41 do 0,84 m i nie zdołano uchwycić żadnych elementów poziomych, trudno jest tutaj mówić o konstrukcji, w jakiej te budynki zostały wzniesione. Można jedynie przypuszczać, iż była to jakaś konstrukcja słupowa lub szalunkowa. Niestety niewielkie rozmiary wykopu nie pozwalają na ustalenie kształtu i wielkości budynku. Nawiązując jednak do limitacji mierniczej stosowanej w okresie średniowiecznym, można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, iż szerokość działki w tym miejscu wynosiła 8,25 m, czyli dwa pręty. Ponieważ nie stwierdzono obecności pali dębowych w części zachodniej wykopu, przyjmując pierwotną szerokość działki w tym miejscu równą dwóm prętom i zachodni skraj wystąpienia relikwów pali po budynku gospodarczym, można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, iż budynek ten miał około 3,5 m szerokości. Natomiast wszelkie dywagacje na temat jego długości, ze względu na stosunkowo niewielkie rozmiary wykopu, a co za tym idzie uchwycenie tylko środkowego fragmentu budynku, mijająby się z celem. Z całą pewnością można natomiast stwierdzić, iż mamy tu do czynienia z zapleczem gospodarczym budynku (parceli) stojącego kalenicowo do obecnej ul. Powstańców Warszawy, a więc równoległe do obecnej ul. Kasprowicza. Na gospodarczy charakter tego rejonu wskazują także znacznej miąższości nawarstwienia mierzwy zwierzęcej przemieszanej ze zbutwieliną i odpadami drewna. Usytuowanie zabudowy w układzie północ-południe wynika z roz-